

Kestävä ja reilu talous

Vihreiden nuorten talouspoliittinen ohjelma

4	Sisällysluettelo	
5	Johdanto	1
6	1. Kestävä hyvinvointivaltio	2
7	Verotus on vahvan hyvinvointivaltion pohja	2
8	<i>Askeleet</i>	3
9	Taloutta vakauttava suhdannepolitiikka	3
10	2. Tulevaisuuden työelämä	4
11	Toimivammat työmarkkinat	4
12	<i>Askeleet</i>	5
13	Yrittäminen ja työn tekemisen muodot tasa-arvoisiksi	5
14	<i>Askeleet</i>	5
15	3. Kestävät ja oikeudenmukaiset	5
16	talousrakenteet	5
17	Vihreä talous.....	5
18	<i>Askeleet</i>	6
19	Tasa-arvoinen kilpailu	6
20	<i>Askeleet</i>	6
21	4. Vastuullinen globaali markkinatalous	6
22	Suomi tasa-arvoisen, demokraattisen ja	6
23	ympäristöystävällisen maailmantalouden edistäjänä	7
24	Avoin ja vastuullinen Euroopan unioni	7
25	<i>Askeleet</i>	8

27

28

Johdanto

30 Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto ViNON talouspoliittinen ohjelma linjaa
31 talouspolitiikkamme arvot ja periaatteet sekä esittelee keinoja tavoitteiden saavuttamiseen.
32 ViNON talouspolitiikan päämääränä on ympäristölle ja ihmisille kestävää hyvinvointia luova
33 maailma. Tämän saavuttamiseksi toimiva väline on avoin, oikeudenmukainen ja vapaa
34 markkinatalous, jota säännellään tutkimustietoon perustuen ehkäisemään ongelmia kuten

35 eriarvoistumista, ympäristön saastuttamista tai kartelleja. Yhteiskunnan tulee asettaa
36 taloudelle reunaehdot, jotka varmistavat taloudellisen toiminnan olevan reilua ja kestävää.

37

38 Ihmisoikeudet, eläinten oikeudet ja yhdenvertaisuus pitää huomioida talouspolitiikassa. Hyvä
39 talouspolitiikka rikkoo lasikattoja ja edistää sukupuolten tasa-arvoa. Talouskasvu on
40 irroitettava rajallisten resurssien liiallisesta kulutuksesta. Kasvu on tavoiteltava asia, mutta
41 sen on tapahduttava luonnonvarojen kestäväen kulutuksen rajoissa. Ilmastonmuutoksen
42 hillitseminen on aikamme suurin haaste ja se tulee asettaa talouspolitiikkamme keskiöön.

43

44 Liialliset tulo- ja varallisuuserot ovat haitallisia hyvinvoinnille, yhdenvertaisuudelle ja
45 taloudelliselle kehitykselle niin Suomessa kuin maailmallakin. Erityisesti köyhyyden torjunta
46 on tärkeää. Hyvä verojärjestelmä on selkeä ja avoin. Se kannustaa johdonmukaisesti
47 kestävään taloudelliseen toimeliaisuuteen ja ohjaa pois ympäristölle sekä ihmisille
48 haitallisesta toiminnasta.

49

50 ViNO:n talouspoliittinen ohjelma koostuu neljästä temasta, joissa on listattu käytännön
51 toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi.

52

53 **1. Kestävä hyvinvointivaltio**

54

55 **Verotus on vahvan hyvinvointivaltion pohja**

56

57 Verotuksen tarkoituksena on julkisten menojen rahoittaminen, ihmisten ja organisaatioiden
58 ohjaaminen, tuloerojen tasaaminen ja markkinavirheiden, kuten ympäristön saastuttamisen
59 liian halvan hinnan korjaaminen. Onnistuneen verotuksen pyrkimyksenä on tehdä
60 yhteiskunnasta oikeudenmukaisempi sekä ohjata eettisesti ja ekologisesti kestävään
61 toimintaan.

62

63 Hyvä verojärjestelmä on mahdollisimman yksinkertainen, jotta se on jokaiselle ihmiselle
64 helppo sekä ymmärrettävä ja jotta hallinnollista taakkaa ja mahdollisuuksia aggressiiviseen
65 verosuunnitteluun syntyy mahdollisimman vähän. Veronkiertoon puututaan ankarasti ja
66 veronkierron ehkäisemiseen suunnataan resursseja. Tuloerojen tasaamiseksi tarvitaan
67 progressiivista palkka- ja pääomatulojen verotusta. Vihreiden perustulomallilla voidaan
68 toteuttaa progressiivinen verotus ja riittävät tulonsiirrot pienituloisille. Verotuksella on
69 ehkäistävä myös suurten varallisuuserojen syntymistä: esimerkiksi perintöä tulee verottaa
70 progressiivisesti ja nykyistä korkeammalla tasolla.

71

72 Verotuksella rahoitetaan kaikille laadukkaat julkiset palvelut. Näin toteutuu universalismi,
73 joka edistää kaikille ihmisille saatavilla olevien palvelujen yhdenvertaisuutta ja
74 yhteiskunnallista tasa-arvoa sekä lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja hyvätuloisten
75 veronmaksuhalukkuutta. Universalismi luo taloudellisesti kestävää pohjaa
76 hyvinvointivaltiolle ja lisää jokaisen mahdollisuuksia toteuttaa itseään, mikä edistää Suomen

77 talouden tuottavuutta, innovatiivisuutta ja kilpailukykyisyyttä. Vastuu sosiaali- ja
78 terveystalouden järjestämisestä siirretään tarpeeksi suurille alueille, jotta kaikille voidaan
79 taata hyvät ja yhdenvertaiset palvelut.

80

81 Tarvitsemme eläkeuudistuksen, joka perustuu tasa-arvoiseen tulonjakoon sukupolvien ja
82 sukupuolten välillä sekä eläkeläisten kesken. Eläkeuudistuksessa pitää varmistaa
83 eläkejärjestelmän kestävyys muun muassa pidentämällä työuria niiden eri vaiheissa ja
84 varmistamalla, ettei nuorempien sukupolvien työntekijöiden verotaakka muodostu
85 kestäväksi.

86

87 **Askeleet**

88 1. Siirretään verotuksen painopistettä työn tekemisestä kohti kulutusta, omistamista ja
89 ympäristölle haitallista toimintaa.

90 2. Lisätään yksilön pääomatulojen verotuksen progressiivisuutta.

91 3. Verotetaan perintöjä progressiivisesti ja nykyistä korkeammalla tasolla. Uudistetaan
92 perintöverotusta selkeämmäksi ja joustavammaksi, jotta sukupolvenvaihdokset
93 onnistuvat mahdollisimman sujuvasti.

94 4. Rakentamattoman maan kiinteistöveron lain sallima yläraja tulee nostaa 10 prosenttiin
95 suurten kaupunkien alueilla ja sen käyttömahdollisuuksia tulee laajentaa. Myös yleisen
96 kiinteistöveron lain sallimaa yläraja tulee nostaa.

97 5. Toteutetaan sosiaali- ja terveystalouden rahoituksen yksikanavaisuus siirtämällä
98 sote-palveluiden järjestämis- ja rahoitusvastuu maakunnille.

99 6. Poistetaan alemmat ALV -kannat ja muodostetaan uusi yhtenäinen ALV-verokanta.

100 Varmistetaan tulonsiirtojen ja pienten tulojen varassa elävien ihmisten ostovoima
101 päivittäistavaroiden osalta verotuksen ja perusturvan muutosten avulla.

102 7. Luodaan kaivosvero Suomessa louhittavia metalleja ja mineraaleja varten. Näin
103 vähennetään ympäristöhaittoja ja estetään kaivostoiminnan tuottojen pakeneminen
104 ulkomaille.

105

106 **Taloutta vakauttava suhdannepolitiikka**

107 Maailmantaloudessa tulee jatkossakin esiintymään ylikuumenemisen ja kriisiytymisen
108 jaksoja, joista ei nousta ilman valtion aktiivista panosta. Valtioiden rooli talouden
109 suhdanteiden tasaamisessa on keskeinen. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikeina aikoina
110 valtioiden tulee tukea kysyntää elvyttävällä finanssipolitiikalla. Valtionvelan takaisinmaksuun
111 tulee panostaa nousukauden aikana, jolloin leikkaaminen ja veronkorotukset eivät syvennä
112 käynnissä olevaa taantumaa.

113

114 Lyhytnäköisen populismin sijaan talouspolitiikan tulee perustua suunnitelmalliseen
115 yhteiskunnallisen hyvinvoinnin ja onnellisuuden lisäämiseen ja pitkän aikavälin vakauden
116 tavoitteluun, jossa eriarvoisuuden puuttumisella ja ilmastonmuutoksen hidastamisella on
117 keskeinen rooli. Väliaikaisen suhdannevaihtelun ei tule vaikuttaa julkisiin palveluihin.

118 Laadukkaiden ja yhdenvertaisesti saatavilla olevien palvelujen merkitys korostuu
119 laskusuhdanteen aikana, ja tarpeettomat menot ovat tarpeettomia myös noususuhdanteen

120 aikana. Leikkaukset ja investoinnit tulee tehdä aina pitkän tähtäimen vaikutukset mielessä
121 pitäen.

122

123 **2. Tulevaisuuden työelämä**

124

125 **Toimivammat työmarkkinat**

126

127 Työn tekemisen tulee aina olla kannattavaa. Nykyinen työmarkkinapolitiikka vaatii
128 muutoksia. Jäykät kotimaiset työmarkkinat toimivat huonosti globaalissa taloudessa, ja
129 työelämässä epätyypilliset työsuhteet ovat lisääntyneet. Perinteinen kolmikantasopiminen
130 vastaa huonosti nyky-yhteiskunnan muuttuneisiin tarpeisiin. Tuottavuuden kasvu on hyvä
131 asia, vaikka se tarkoittaisi työpaikkojen vähenemistä tai muutosta esimerkiksi
132 automatisaation seurauksena. Riittävän toimeentulon lisäksi yksilölle on kuitenkin tärkeää
133 kokea olevansa merkityksellinen ja aktiivinen osa yhteiskuntaa. Tämä korostaa työn
134 jakamisen tärkeyttä.

135

136 Digitalisaation myötä vanhoja työpaikkoja katoaa ja uusia syntyy tilalle. Tähän muutokseen
137 sopeutuminen edellyttää yhteiskunnan tukea. Laadukas yleissivistävä koulutus antaa vahvan
138 pohjan jatko- ja uudelleen koulutautumiselle, mikä takaa kaikille mahdollisuuden pysyä
139 mukana muuttuvilla työmarkkinoilla. Erityisesti syrjäytymisen ja matalan koulutustason
140 periytymistä tulee ehkäistä.

141

142 Perustulo antaa työntekijälle paremman neuvotteluaseman työmarkkinoilla ja takaa
143 perustoimeentulon epäsäännöllisissäkin työelämässä. Perustulo on ratkaisu tilanteisiin,
144 joissa työntekijä ei esimerkiksi osa-aikatyön tai pienen palkan vuoksi pysty elättämään
145 itseään pelkästään työllään. Työntekijän suojana toimivat kaikkia koskevat
146 vähimmäistyöehdot tulee määritellä lailla. Sunnuntailisä ja sen määrä kuuluu
147 työehtosopimuksessa sovittavaksi eikä lakiin. Helpotetaan työllistämistä sekä uusien
148 toimintamallien kehittämistä lisäämällä pienten
149 yritysten mahdollisuuksia paikalliseen sopimiseen.

150

151 Tehdään sukupuolten tasa-arvoa edistävää politiikkaa siirtämällä vanhemmuuden
152 kustannukset Kelalle maksettavaksi. Siirrytään kotihoidontuesta 6+6+6-malliin, jossa
153 molemmat vanhemmat saavat hoitaa lasta 6 kuukautta ja loput kuusi kuukautta ovat
154 jaettavissa vanhempien kesken. Säilytetään subjektiivinen päivähoito-oikeus. Verottajan tulee
155 julkistaa tehtäväkohtaiset keskipalkat ja hajonta alueittain. Avoin tilastotieto palkoista
156 ehkäisee palkkojen epätasa-arvoa ja parantaa työntekijän neuvotteluasemaa.

157

158 Työ- ja elinkeinotoimistojen rooli työttömyysturvaetuuksista päättävänä tahona tulee
159 lakkauttaa, ja niiden tulee keskittyä työllistämisen tukitoimintoihin ja koulutukseen. Työn
160 vastaanottovelvollisuus tulee poistaa. Ansiosidonnainen työttömyysturva siirretään
161 työttömyyskassoilta valtion hoidettavaksi ja laajennetaan koskemaan kaikkia työntekijöitä.

162

163 Samalla sen kestoja lyhennetään ja sitä muutetaan vastaamaan paremmin epätyypillisten
164 työsuhteiden tarpeita. Mahdollistetaan työntekijöiden ryhmäkanneoikeus, jota voisivat
165 hyödyntää esimerkiksi ympäristöjärjestöt, vammaisten tai seksuaalivähemmistöjen etuja
166 ajavat yhdistykset, ammattiyhdistykset sekä tasa-arvovaltuutettu ja vähemmistövaltuutettu.

167

168 **Askeleet**

169 1. Perustulo otetaan käyttöön.

170 2. Vanhemmuuden kustannukset siirretään suoraan Kelan maksettaviksi ja siirrytään
171 vanhempainvapaiden 6+6+6-malliin.

172 3. Verottaja julkistaa tehtäväkohtaiset keskipalkat ja palkkojen hajonnan alueittain.

173 4. Työ- ja elinkeinotoimistojen rooli etuuskäsittelijänä lakkautetaan.

174 5. Työntekijän suojana toimivat kaikkia koskevat vähimmäistyöehdot määritellään laissa.

175 6. Poistetaan laista sunnuntaisä. Siirtymävaiheen aikana valtion on pidettävä huoli, että
176 palkan sunnuntaisän osa siirtyy tasaisesti muuhun peruspalkkaan palkka-alen
177 ehkäisemiseksi.

178 7. Lisätään pienten yritysten mahdollisuuksia paikalliseen sopimiseen.

179 8. Kaikki palkan sivukulut ja veronluonteiset maksut kirjataan näkyviin palkansaajan
180 palkkakuittiin.

181 9. Mahdollistetaan työntekijöiden ryhmäkanneoikeus.

182

183 **Yrittäminen ja työn tekemisen muodot tasa-arvoisiksi**

184

185 Yrittäjyyden ja työn tekemisen eri muotojen lisääntyessä ja muuttuessa lainsäädännön on
186 muututtava niiden mukana. Lainsäädännön on mahdollistettava kaikki eri yrittämisen ja työn
187 tekemisen muodot esimerkiksi poistamalla turhat lokeroinnit sosiaalietuuksien
188 myöntämisessä. Perustulon antaman perusturvan ansiosta yrittäjällä on paremmat
189 mahdollisuudet tehdä kehitystyötä, perustaa yrityksiä sekä selviytyä vähätuloisista
190 ajanjaksoista. Pienyritysten kustannuksia palkata lisää työntekijöitä tulee alentaa.
191 Yrittäjäksi ryhtymistä helpotetaan tarjoamalla tukea ja neuvontaa yrittäjyyteen kaikille,
192 esimerkiksi työttömille ja opiskelijoille.

193

194 **Askeleet**

195 1. Alennetaan pienyritysten kustannuksia palkata uusia työntekijöitä esimerkiksi
196 poistamalla ensimmäisten työntekijöiden palkkojen sivukulut määräaikaaisesti.

197 2. Mahdollistetaan yrityksen perustaminen työttömyysturvan varassa eläville.

198 3. Nostetaan yritysten ja yhteisöjen ALV-maksamisen alarajaa 30 000 euroon.

199

200 **3. Kestävät ja oikeudenmukaiset**

201 **talousrakenteet**

202

203 **Vihreä talous**

204 Talouden rakenteet tulee mullistaa täysin. Julkisen sektorin tulee hinnoitella haitalliset
205 ulkoisvaikutukset niin, että saastuttaja maksaa tuottamistaan haitoista ja syntyy vahva
206 taloudellinen kannustin kehittää toimintaa ympäristöystävällisemmäksi ja
207 energiatehokkaammaksi. Tarvittaessa merkittäviä ympäristöhaittoja aiheuttava toiminta
208 tulee kieltää. Energiantuotanto, ruoantuotanto, kuljetus ja rakentaminen tarvitsevat vihreän
209 vallankumouksen, jotta pystymme varmistamaan planeettamme selviytymisen elinkelpoisena
210 tuleville sukupolville.

211

212 **Askeleet**

- 213 1. Lopetetaan ympäristölle haitallisen toiminnan tukeminen verovaroin.
- 214 2. Luovutaan kivihiilellä tuotetun energian käytöstä vuoteen 2025 mennessä.
- 215 3. Suunnataan julkisia investointeja ekologisesti kestäväen yhteiskuntarakenteen
216 luomiseen, esimerkiksi julkisen ja kevyen liikenteen edistämiseen.

217

218 **Tasa-arvoinen kilpailu**

219 Markkinataloudessa kilpailun tulee olla tasavertaista ja pääsyn markkinoille tulee olla
220 avointa. Ulkomaisten tuotteiden tulee päästä markkinoille ilman perusteettomia tulleja tai
221 rajoituksia. Valtion tulee ehkäistä monopolien ja kartellien syntyä eikä sen tule lailla ylläpitää
222 tarpeettomia monopoleja tai kartelleja.

223

224 Julkisen sektorin ei tule suosia tiettyjä yrityksiä tai aloja, ja yritystuet ovat lähtökohtaisesti
225 haitallisia. Kuitenkin esimerkiksi vauhdittaakseen siirtymistä ympäristöystävällisiin
226 tuotantotapoihin valtiolla voi olla erityisiä tukiohjelmia, jotka edistävät pikaista siirtymistä
227 puhtaisiin teknologioihin. Jokaisella yritystuella tulee olla selkeä tavoite, eikä sitä tule jatkaa
228 perusteltua ajanjaksoa pidempään. Yli miljardin euron kokoista yritys- ja
229 maataloustukikokonaisuutta on arvioitava kriittisesti ja poistettava markkinoiden
230 uudistumisen ja ympäristön kannalta haitalliset tuet.

231

232 Yritystukijärjestelmän tulee tukea uusia innovaatioita ja aloitteita, jotka luovat hyvinvointia ja
233 työllisyyttä suomeen. Tätä edistetään tukemalla aloittelevia yrittäjiä ja tutkimusta.
234 Perustutkimuksen ja innovaatioiden hyödyntämistä yritystoiminnassa tulee edistää.

235

236 **Askeleet**

- 237 1. Uudistetaan maataloustukia siten, että ne kannustavat eettistä ja ekologista tuotantoa
238 sekä samalla vähennetään tukien määrää. Eläinten tehotuotannon tuet poistetaan.
- 239 2. Asetetaan haittavero eläinperäisille tuotteille.
- 240 3. Apteekkien määrä sääntelystä luovutaan ja itsehoitoon soveltuvien lääkkeiden myynti
241 sallitaan apteekkien ulkopuolella.

242

243 **4. Vastuullinen globaali markkinatalous**

244

245 **Suomi tasa-arvoisen, demokraattisen ja**

246 **ympäristöystävällisen maailmantalouden edistäjänä**

247

248 Suomen on toimittava kunnianhimoisesti kestävän, ympäristöystävällisen ja
249 oikeudenmukaisen globaalin markkinatalouden eteen. Kansainvälisellä taloudella on
250 tulevaisuudessa kasvava merkitys ihmisten hyvinvointiin. Pörssikurssien heilahtelut
251 merkittävimmissä finanssikeskuksissa tuntuvat välittömästi eri puolilla maailmaa.
252 Maailmanlaajuisten ulkoisvaikutusten, kuten ilmaston saastuttamisen tai maiden välisten
253 hyvinvointierojen kasvamisen, sisällyttäminen hintoihin on maapallon kantokyvyn
254 turvaamisen kannalta välttämätöntä.

255

256 Maailmanlaajuinen vapaakauppa on edistettävä tavoite, mutta tietyin reunaehdoin. Suomen
257 on edistettävä lapsityövoiman vähentämistä, koulutuksen lisäämistä, sukupuolten välistä
258 tasa-arvoa, vähemmistöryhmien oikeuksia, demokratiakehitystä ja ympäristönsuojelua myös
259 kauppapoliittisin keinoin. Kehittyvien maiden pääsy EU:n ja maailman markkinoille auttaa
260 kasvattamaan niiden taloutta.

261

262 Kehitysyhteistyö on maailmanlaajuisen hyvinvoinnin takaamisen kannalta välttämätöntä.
263 Pääomaintensiiviset maat saavat nykyisessä maailmantalouden järjestelmässä suurta hyötyä
264 suhteessa kehittyviin talouksiin. On kannattavaa tasata näitä hyvinvointieroja
265 kehitysyhteistyön avulla niin ihmisten hyvinvoinnin kuin maailmanrauhankin vuoksi.

266

267 Suomi toimii vastuullisen, kestävän ja oikeudenmukaisemman maailmantalouden puolesta
268 yhteisessä EU:n rintamassa. Suomi pyrkii vaikuttamaan maailmantalouden pelisääntöihin
269 Euroopan unionin linjojen kautta.

270

271 **Avoin ja vastuullinen Euroopan unioni**

272 EU on merkittävä kanava, jonka kautta Suomi voi osallistua globaalin markkinatalouden
273 reunaehtojen asettamiseen. Jäsenmaiden on sovittava yhdessä toimivista ylikansallisista
274 keinoista ihmisiä ja ympäristöä uhkaavien vaarojen torjumiseksi. Euroopan unionin on
275 tuettava kestävää talouskasvua kehittyvissä talouksissa ja tuettava valtioiden
276 demokratisoitumista myös kauppataivoillaan.

277

278 Unionin tulee edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja puolustaa vahvimmin niitä, jotka
279 ovat kaikkein heikoimmassa asemassa - köyhiä, työttömiä ja syrjäytettyjä. Tasavertaisuuden
280 ja vapaan liikkumisen turvaamiseksi jäsenmaissa tulee olla riittävä perusturva kansalaisilleen
281 sekä samat vähimmäiskriteerit työelämän säätelyssä. Tavoittelemme koko Euroopan unionin
282 laajuista perustuloa. EU:n on vaadittava kauppakumppaneiltaan ihmisoikeuksia kunnioittavaa
283 työläinsäädäntöä ja ympäristöstandardeja.

284

285 Euroopan unionin tulee olla johtava voima ilmastonmuutoksen pysäyttämisessä ja kestävän
286 ympäristöpolitiikan tekemisessä. Päästökauppaa tulee tiukentaa vähentämällä maille
287 myönnettävien päästöoikeuksien määrää, jotta Euroopan hiilijalanjälkeä saadaan todellisesti
288 vähennettyä. EU:n tulee tehdä päästökauppaan liittymisestä ehto kaikille maille, jotka

289 haluavat osallistua edes osittain EU:n sisämarkkinoihin. Pidemmällä tähtäimellä
290 päästökauppa tulee laajentaa maailmanlaajuiseksi. Tämän lisäksi Euroopan unionin on
291 otettava käyttöön hiilitullit, jotka heijastavat EU:n ulkopuolelta tulevien tuotteiden
292 aiheuttamaa kustannusta ilmastolle.

293
294 Maatalouden tukeminen jättimäisillä tuilla luo maailmalle epäreilun ja tehottoman
295 järjestelmän, jossa pahimmat häviäjät ovat maailman köyhimmät maat. Nykyinen
296 tukijärjestelmä edistää myös ympäristölle haitallista eläinteollisuutta. Euroopan unionin on
297 siirrettävä maataloustukien painopistettä eettisesti ja ekologisesti kestävämmän
298 ruoantuotannon suuntaan sekä tiukennettava tuontia koskevat standardit vastaamaan EU:n
299 omia standardeja.

300
301 Tarkastamalla maksimivelkaantumisasastetta ja sallimalla suuremmat budjettialijäämät EU
302 mahdollistaisi elvyttävän talouspolitiikan, jota tarvitaan talouskriisien aikana. Jos jäsenvaltio
303 ei kuitenkaan pysty pitämään kiinni yhdessä sovituista talouslinjoista, niin sen valtion
304 budjetti olisi EU:n erityisessä tarkastelussa. Samoin tulisi tarkastella tiukemmin EU:n
305 jäsenyyttä hakevien valtioiden talouden kuntoa ja tiukentaa jäsenyyden kriteerejä.

306
307 Euromaiden taloudelliseen vakauteen sekä markkinoiden avoimuuteen tähtäävää politiikkaa
308 on harjoitettava niin Euroopan unionin kuin Euroopan keskuspankin puolesta. Euroopan
309 keskuspankin on huolehdittava että markkinoilla on tarjolla riittävä määrä valuuttaa
310 taloudellisen toimeliaisuuden varmistamiseksi. Avoimet ja oikeudenmukaiset markkinat
311 edellyttävät lisäksi rahoitusmarkkinoiden toiminnan läpinäkyvyyttä. Tämä onnistuu
312 esimerkiksi rahoituslaitosten ylikansallisella valvonnalla.

313 314 **Askeleet**

- 315 1. Uudistetaan vakaus- ja kasvusopimusta sekä sen mekanismeja kuten
- 316 maksimivelkaantumisasastetta elvyttävämmän talouspolitiikan sallimiseksi.
- 317 2. Otetaan käyttöön hiilitullit EU:n päästökauppajärjestelmän ulkopuolelta tuleville
- 318 tuotteille.
- 319 3. Vähennetään myönnettävien päästöoikeuksien määrää ja laajennetaan
- 320 päästökauppajärjestelmä maailmanlaajuiseksi.
- 321 4. Muutetaan EU:n maataloustukien painopistettä kestävämpään suuntaan ja